

2

In het voorafgaande deel van dit boek lag de nadruk op uitleg

hoe de hersenen werken, wat dementie met de hersenen doet en hoe het lerend vermogen bij iemand met dementie werkt en hoe u daar als familielid of zorgverlener mee om kunt gaan. In het tweede deel ligt de nadruk op ervaringen in de praktijk.

Dit deel bevat tientallen praktijkverhalen, heel uiteenlopend van karakter. Sommige heel kort, sommige veel langer. De meeste verhalen gaan over de thuissituatie, maar er zijn ook diverse praktijkverhalen over de toepassing van het lerend vermogen binnen zorginstellingen. We denken dat veel van de voorbeelden van de thuissituatie zo te vertalen zijn naar situaties binnen zorginstellingen en omgekeerd. De praktijkverhalen zijn aangeleverd door uiteenlopende mensen. Een groot deel is aangedragen door kinderen of partners van mensen met dementie. Ook diverse professionele zorgverleners, die veel ervaring hebben met de omgang met het lerend vermogen van mensen met dementie, hebben praktijkverhalen aangeleverd. Hierdoor zijn de verhalen heel uiteenlopend van karakter geworden. Wij vinden dat als schrijvers juist leuk; het geeft zo een goed beeld van de brede toepassingsmogelijkheden.

Er bestaat geen blauwdruk voor het toepassen van het lerend vermogen van mensen met dementie. Ieder mens is immers anders. Ook de dementie ontwikkelt zich bij iedereen anders. Met deze praktijkvoorbeelden willen wij u inspireren om zelf aan de slag te gaan. Gebruik dit boek en deze praktijkverhalen ook op een later moment als inspira-

tiebron voor problemen waar u dan tegenaan loopt. Schroom niet om dit boek bij knelpunten nog eens uit de kast te pakken en te kijken hoe iemand anders dat in een vergelijkbare situatie heeft opgelost.

Bij de meeste praktijkverhalen staan symbolen. Hieronder treft u een overzicht wat deze symbolen betekenen.

taakanalyse: bij het leren van een complexe dagelijkse vaardigheid of een nieuw apparaat moet deze taak in stukjes worden opgedeeld.

foutloos leren: het voorkómen van fouten tijdens het leerproces optimaliseert het leerproces en zorgt er tegelijk voor dat de persoon met dementie niet alleen maar met falen wordt geconfronteerd.

stapsgewijs leren en structuur bieden: bij een opgedeelde taak wordt de hele keten in stapjes geoefend of er worden geheugensteuntjes gegeven.

herhalen en kneden: een vaardigheid wordt steeds op dezelfde manier geoefend net zolang totdat deze helemaal ingeslepen is.

belonen en 'straffen': door dingen die goed gaan te belonen en bij vervelend gedrag te zorgen voor afleiding of te negeren.

stimuluscontrole: de aanwezigheid van een bepaald voorwerp of een bepaalde gebeurtenis die als het ware 'vanzelf' een bepaalde reactie oproept.

associatieleren: gebeurtenissen, ervaringen en gevoelens worden aan elkaar gekoppeld zodat er 'automatisch' gedrag ontstaat.

emotieleren: positieve gevoelens en associaties leiden tot een betere geheugenfunctie.

familie en gezin: beïnvloeden van het (leer)gedrag door de omgeving, waarbij het belangrijk is dat iedereen op één lijn zit.

67 Praktijkverhalen met toelichting

In dit deel treft u de volgende praktijkverhalen aan:

• Een nieuwe tekst geleerd	111
• Gevoel	113
• Moeder begrijpt meer dan ik denk	114
• Zwanger	115
• Zelf een slot openen	116
• Rijmen	117
• Zingen en muziek	118
• Stampen onder de douche	120
• Ook wij leren...	121
• Wandelen	123
• Jongleren met Alzheimerpatiënten	124
• Samen bewegen, ja gezellig	127
• Wandelen met toezicht (gps)	128
• Koffiezetten 1	134
• Koffiezetten 2	135
• Koffiezetten 3	136
• Stofzuigen	139
• Aardappels schillen	140
• Tafeltje Dekje	143
• Fruit en haring	145
• Toosten	147
• In de tuin roken	148
• Het whiteboard	150
• Steeds de structuur aanpassen	151
• Minder telefoneren dankzij de datumklok	155
• Kalenderklok aangeschaft	158
• Steeds maar bellen	159
• Een nieuwe baan	162
• De agenda	164

• Op afstand instelbare ‘digitale fotolijst’	166
• Plakboeken	168
• Zelf antwoorden	169
• Neef komt inwonen	171
• Mijn depressieve tante	175
• ’s Nachts niet meer ‘spoken’	179
• Eigen kamer	180
• Handdoeken vouwen	181
• Het reminiscentiehoekje van een docente Engels	183
• Niet naar dagbehandeling willen	185
• Verstoppen op een logische plaats	187
• Zelf weer aankleden	187
• Het sta-op-toilet	191
• Hoe kom ik uit die stoel?	192
• Veilig leren zitten	194
• Beneden slapen	196
• Niet meer autorijden	198
• Mandala’s kleuren	200
• Bloemstukjes en kaarten maken	203
• Spelen met de spelcomputer	205
• De OV-chipkaart	209
• Zorg op afstand via de computer	211
• Gehoorapparaat	215
• Alarm	218
• Lopend naar huis na operatie	219
• Fietsen met een nieuwe heup?	222
• Weer durven lopen	224
• Een zelf gevonden oplossing	225
• Stapsgewijs	227

• Ontmoetingsgroep	229
• Angst wegnemen	232
• De keuken uit	234
• Negatief aandacht vragen	235
• Schat, ik houd van je	236
• Leeft hij nog wel?	238
• Babyfoto vermindert agressie	240
• Luider leren praten	242
• Van tweehonderd keer roepen naar nul keer	243

